

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Dato: 27.09.2011

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201102666-6

Helge Skjetne, fagsjef

300

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM BARNETS TALSPERSON I SAKER SOM BEHANDLES I FYLKESNEMNDA

Kommunaldirektøren i byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester avgir på vegne av Oslo kommune følgende høringsuttalelse til forslag til endringer i forskrift om barnets talsperson i saker som behandles av fylkesnemnda:

Oslo kommune vil knytte sine kommentarer til bestemmelsene i den enkelte paragraf i forskriften. Paragrafer hvor Oslo kommune ikke har kommentarer er ikke nevnt.

Til forskriftens § 1

Oslo kommune vurderer at oppnevning av talsperson som en hovedregel bør gjøres obligatorisk for barn som har fylt 7 år. Det vises i den forbindelse til barnekonvensjonens artikkel 12 og barnevernloven § 6-3 som gir et barn som har fylt 7 år en ubetinget rett til å bli hørt dersom barnet selv ønsker dette. Ordningen med talsperson skal sikre at barnets synspunkter kommer frem på en nøytral og riktig måte for fylkesnemnda.

Det kan være forhold ved barnets fungering eller livssituasjon som gjør at det ikke vil være hensiktsmessig at det gjennomføres en samtale med en talsperson, og barnet kan i forkant på en utvetydig og klar måte har gitt uttrykk for at det ikke ønsker å benytte seg av denne muligheten. I slike tilfeller må nemndsleder kunne stå fritt til å sikre at barnas synspunkter kommer frem på en annen måte. Dersom det er uklare knyttet til om barnet ønsker å snakke med en talsperson, så bør det oppnevnes en talsperson, nettopp for å få klarhet i om barnet ønsker en slik samtale eller ikke.

Oslo kommune vurderer at dette utgangspunktet bør fremgå klarere av forskriftens § 1.

Til forskriftens § 2

Oslo kommune er enig med departementet om at det i noen saker vil være en fordel om barnet informeres om talspersonsordningen på et tidlig tidspunkt i prosessen. Dette vil imidlertid ikke alltid vil være positivt for barnet. Oslo kommune anbefaler derfor at andre setning i forskriftens § 2 strykes.

Intensjonen om at barnet tidlig i prosessen skal informeres er som vi tidligere har nevnt god, men fylkesnemndas problemer med å få til hurtige beramninger må tas med inn i denne vurderingen. Beramningstiden i fylkesnemnda har vært lang, og det vil derfor være lite hensiktsmessig å legge opp til at barnet skal måtte ta stilling til dette spørsmålet i forkant av at barneverntjenesten sender inn sin begjæring. På dette tidspunktet vil det altså kunne være opptil flere måneder før en slik samtale skal finne sted. At barnet da skal måtte vente i månedsvis på å få gjennomført denne samtalen vil kunne være uheldig. Det vil også kunne være forhold ved barnets fungering som gjør at en tidlig involvering vil være særlig uheldig.

En avklaring av om barnet ønsker å snakke med en talsperson bør i mange tilfeller gjøres mye nærmere beramningstidspunktet, og vi foreslår derfor at departementet ikke forskriftfester at barnets ønske i forhold til dette skal fremgå av dokumentene som oversendes fylkesnemnda ved beramning.

Til forskriftens § 5

1. ledd

Oslo kommune støtter vurderingen av at talspersonens oppgave bør være å formidle barnets synspunkter. Oslo kommune vurderer imidlertid at det også bør ligge til talspersonen å kunne gi nemnda beskrivelser av hvordan talspersonen opplevde barnet under samtalen. Det vil ikke være tilfredsstillende at talspersonens oppgave begrenses til å gjengi barnets ord. Beskrivelser av hvordan barnet forholdt seg i samtalen vil kunne være med på gi fylkesnemnda et riktig bilde hva barnet ønsker og i hvilken situasjon barnet befinner seg. Etter vår vurdering kan en presisering av dette fremgå av departementets retningslinjer, og at det ikke vil være nødvendig å endre ordlyden i forskriftens § 5.

3. ledd

I utgangspunktet har det organet som fatter vedtak etter barneverntjenesteloven ansvaret for at barnet har fått informasjon om prosessen og en mulighet til å uttale seg. I de fleste barnevernsaker er det kommunen som har dette ansvaret, men i saker hvor fylkesnemnda har vedtakskompetanse er det nemnda som har ansvaret for denne prosessen og hvordan den gjennomføres.

Oslo kommune er kjent med at det er forskjellig praksis knyttet til hvem som utarbeider et sammendrag av sakens opplysninger til talspersonen. De fleste fylkesnemnder utarbeider et slikt sammendrag selv, mens andre, for eksempel fylkesnemnda for Oslo og Akershus, overlater til barneverntjenesten eller deres prosessfullmektig å utforme og plukke ut disse opplysningene.

Vår vurdering er at det er uheldig at det ikke er en enhetlig praksis med klare retningslinjer fra departementet i forhold til dette, og vi foreslår at departementet tar dette inn i forskriften for å få lik saksbehandling hos alle fylkesnemnder.

Ordningsen med bruk av talsperson for fylkesnemnda ble opprinnelig opprettet for å sikre en nøytral prosess knyttet til formidlingen av barnets mening og synspunkter. Nettopp hensynet til uavhengighet i forhold til sakens parter er bakgrunnen for at barneverntjenesten ikke kan eller bør ta på seg å formidle barnets synspunkter til fylkesnemnda. Det fremgår også av retningslinjene for oppnevning av talsperson at behovet for en slik nøytral person er særlig stort i saker hvor interessemotsetningene mellom de private parter og barneverntjenesten er store. Disse interessemotsetningene kan være knyttet til hvilke behov og hva slags fungering barnet har, og vår erfaring er at det nesten uten unntak er uenighet i forhold til hva barnet har opplevd

under foreldrenes omsorg. Et slikt sammendrag vil derfor som en hovedregel inneholde opplysninger partene ikke har en felles forståelse av at er riktige.

Det vil alltid være en skjønnsmessig vurdering hvilke av disse opplysningene som skal tas med i et slikt sammendrag, og departementet må legge til grunn at valget av informasjon kan være med på å styre vinklingen på spørsmål og hvilke temaer som blir fulgt opp med oppfølgingsspørsmål av talspersonen under samtale med barnet. Slik Oslo kommune vurderer det vil det være viktig at det er fylkesnemnda som selv tar det fulle ansvaret for å gi talspersonene informasjon. Det vil kunne oppleves som uryddig fra de private parter at fylkesnemnda overlater til kommunens prosessfullmektig å legge premissene for talspersonenes samtale med barnet. Selv om man etter beste evne forsøker å utarbeide et nøytralt sammendrag vil det være en fare for at sammendraget oppleves som tendensiøst.

Dersom departementet, slik som foreslått lar det være opp til den enkelte fylkesnemndsleder, å ta stilling til hvem som skal utforme dette sammendraget er Oslo kommune bekymret for at fylkesnemndas kapasitet og ressurs hensyn vil kunne bli styrende for om man velger å pålegge offentlig part å utforme sammendraget. Oslo kommune tror ikke at en kontrollfunksjon ved nemndsleder i alle tilfeller vil sikre en ny og grundig gjennomgang av premissene for samtalen med barnet. Dersom en slik grundig gjennomgang forutsettes vil det være like hensiktsmessig at fylkesnemnda selv tar ansvaret for å utarbeide sammendraget.

Oslo kommune vurderer at rettsikkerhetsmessige hensyn og hensynet til en ryddig saksbehandling klart taler for at det bør fremgår av forskriften at det er fylkesnemnda som har ansvaret for å gi talspersonen nødvendig bakgrunnskunnskap for å kunne gjennomføre sitt oppdrag. Ingen av partene bør være involvert i denne prosessen.

Det bemerkes videre at ved klage over midlertidige vedtak vil det sjelden være tid til å utarbeide et sammendrag til talspersonene. I slike tilfeller må det også være nemndsleders oppgave å gi talspersonen nødvendig kunnskap om saken. Heller ikke her bør noen av partene involveres i prosessen.

Oslo kommune foreslår derfor at siste ledd i forslaget til forskriftens § 5 endres. Følgende ordlyd foreslås:

”Fylkesnemndas leder har ansvaret for at talspersonen gis den informasjon som er nødvendig for at talspersonen skal kunne gjennomføre en samtale med barnet. Fylkesnemndas leder utarbeider et kort sammendrag om saken til talspersonen.”

Til forskriftens § 6

Oslo kommune vurderer at det vil være hensiktsmessig dersom talspersonen avgir en kort skriftlig rapport fra sin samtale med barnet. Dette vil være en fordel både med tanke på mulighetene til kontradiksjon, og det vil være ryddig at partene er kjent med barnets synspunkter allerede på det tidspunkt hvor det avgis partsforklaringer. En slik ordning vil også kunne medføre at partene revurderer sine standpunkter før saken behandles. Det vil derfor kunne være prosessbesparende og hindre at enkelte barn utsettes for en større belastning enn det som er nødvendig.

Oslo kommune tror ikke utarbeidelsen av en skriftlig rapport fra talspersonen i etterkant av samtalen med barnet vil ha noen betydning i forhold til barnets lojalitetskonflikt, og at en slik ordning vil medføre at færre barn ønsker å benytte seg av sin rett til å gi sitt syn på saken.

En betydelig andel av fylkesnemndas avgjørelser undergis rettslig overprøving. I tingretten er det ikke et tilsvarende system for talsperson. I Oslo medfører dette, i de tilfeller hvor det ikke foreligger en skriftlig rapport, at talspersonen innkalles som vitne også i neste runde. Etter vår vurdering vil det være en fordel dersom det vil foreligge en rapport fra talspersonene som kan følge barnevernsaken videre inn for domstolene. I enkelte saker vil en slik rapport gjøre det overflødig å kalle inn talspersonen også ved behandling av saken i tingretten.

Oslo kommune anbefaler med bakgrunn i dette at det utferdiges en kort rapport i forkant av nemndsmøtet, i tillegg til at talspersonene møter for nemnda og forklarer seg muntlig om barnets synspunkter på saken. Det foreslås at dette tas inn i den nye forskriftens § 6.

Med vennlig hilsen

Björg Månum Andersson
kommunaldirektør

Nina Backer-Røed
oppvekstsjef

Godkjent og ekspedert elektronisk